

Bruxelles, 2.3.2021
COM(2021) 100 final

RAPORT AL COMISIEI

**referitor la negocierile privind accesul întreprinderilor din Uniune la piețele țărilor terțe
în sectoarele vizate de Directiva 2014/25/UE**

RAPORT AL COMISIEI

referitor la negocierile privind accesul întreprinderilor din Uniune la piețele țărilor terțe în sectoarele vizate de Directiva 2014/25/UE

CUPRINS

1.	INTRODUCTION.....	2
2.	PLURILATERAL AND MULTILATERAL NEGOTIATIONS	3
2.1.	WTO AGREEMENT ON GOVERNMENT PROCUREMENT (GPA)	3
2.1.1.	Revised GPA	3
2.1.2.	Overview of current coverage under the revised GPA.....	4
2.1.3.	Accession of new members	4
2.2.	WTO General Agreement on Trade in Services (GATS).....	7
3.	EU AGREEMENTS WITH PROCUREMENT CHAPTERS	7
3.1.	European Economic Area (EEA)	7
3.2.	Bilateral agreement with Switzerland	7
3.3.	Procurement chapters in the Stabilisation and Association Agreements within the EU's enlargement policy	8
3.4.	Procurement chapters in agreements within the Neighbourhood policy	9
3.4.1.	Ukraine, Moldova, Georgia	9
3.4.2.	Armenia	9
3.5.	Other EU agreements with government procurement commitments	9
3.5.1.	Andean Community (Colombia, Peru, Ecuador).....	9
3.5.2.	Canada.....	10
3.5.3.	Central America.....	10
3.5.4.	Iraq.....	10
3.5.5.	Japan.....	11
3.5.6.	Kazakhstan	11
3.5.7.	South Korea.....	11
3.5.8.	Singapore.....	11
3.5.9.	Vietnam	12
3.5.10.	United Kingdom.....	12
4.	ONGOING BILATERAL NEGOTIATIONS AND AGREEMENTS NOT YET SIGNED.....	13
5.	CONCLUSIONS	13

1. INTRODUCERE

Prezentul raport este prezentat Consiliului în conformitate cu articolele 85¹ și 86² din Directiva 2014/25/UE („Directiva privind utilitățile publice”) privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale („sectoarele utilităților publice”)³. În 2009, Comisia a emis un raport anterior⁴, pe baza unor obligații de raportare similare în temeiul Directivei 2004/17/CE. Prezentul raport sintetizează principalele evoluții începând cu anul 2009, în ceea ce privește accesul întreprinderilor din Uniune la piețele de achiziții publice din țările terțe în sectoarele vizate de Directiva privind utilitățile publice⁵ și deschiderea contractelor de servicii în țări terțe.

Mai precis, prezentul raport face bilanțul progreselor înregistrate în ceea ce privește deschiderea accesului întreprinderilor din Uniune la piețele de achiziții publice din țările terțe după aderarea unor noi membri la Acordul plurilateral al Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) privind achizițiile publice (AAP)⁶. În plus, raportul furnizează informații cu privire la rezultatele negocierilor comerciale bilaterale sau regionale privind accesul întreprinderilor din Uniune la piețele de achiziții publice din țările terțe în sectoarele utilităților publice. În rapoartele sale anuale de punere în aplicare, Comisia prezintă un bilanț cuprinzător al stadiului punerii în aplicare a acordurilor de liber schimb (ALS)⁷.

Directiva privind utilitățile publice se aplică în cazul a trei categorii diferite de entități (autorități contractante, întreprinderi publice și întreprinderi private cu drepturi speciale sau exclusive). Prin urmare, întreprinderile private cu drepturi speciale sau exclusive intră, de asemenea, sub incidența Directivei privind utilitățile publice. Cu toate acestea, conceptul aplicării normelor privind achizițiile publice întreprinderilor private care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice nu este împărtășit la nivel mondial. În consecință, accesul la achiziții al întreprinderilor private care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice nu poate fi întotdeauna negociat cu țările terțe,

¹ Articolul 85 alineatul (5) din Directiva 2014/25/UE prevede următoarele: „Până la 31 decembrie 2015 și ulterior în fiecare an, Comisia prezintă Consiliului un raport anual, referitor la progresele realizate în negocierile multilaterale sau bilaterale privind accesul întreprinderilor din Uniune la piețe ale țărilor terțe în domeniul reglementat de prezenta directivă, la rezultatul obținut în urma acestor negocieri, precum și la aplicarea efectivă a tuturor acordurilor încheiate”.

² Articolul 86 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE prevede următoarele: „Comisia raportează Consiliului la 18 aprilie 2019 și ulterior periodic cu privire la deschiderea contractelor de servicii în țări terțe și la progresul negocierilor cu aceste țări în această privință, în special în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)”.

³ Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE.

⁴ COM(2009) 592 final: Raport al Comisiei referitor la negocierile privind accesul întreprinderilor din Comunitate la piețele țărilor terțe în sectoarele vizate de Directiva 2004/17/CE, COM(2009) 592 final din 28.10.2009. Raportul a fost elaborat în conformitate cu articolele 58 și 59 din Directiva 2004/17/CE.

⁵ În temeiul articolului 1 alineatul (2) din Directiva 2014/25/UE, „achiziția publică înseamnă achiziționarea, prin intermediul unui contract de produse, lucrări și servicii, de lucrări, de produse sau de servicii de către una sau mai multe entități contractante de la operatori economici aleși de către aceste entități contractante, cu condiția ca lucrările, produsele sau serviciile să fie destinate efectuării uneia dintre activitățile menționate la articolele 8-14”.

⁶ Spre deosebire de acordurile comerciale multilaterale ale OMC care sunt obligatorii pentru toți membrii OMC, AAP plurilateral este obligatoriu numai pentru membrii OMC care l-au acceptat. Prin urmare, AAP nu creează nici obligații, nici drepturi pentru membrii OMC care nu l-au acceptat.

⁷ Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb 1 ianuarie 2016 – 31 decembrie 2016, COM/2017/0654 final; Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb 1 ianuarie 2017 – 31 decembrie 2017, COM/2018/728 final; Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb 1 ianuarie 2018 – 31 decembrie 2018, COM/2019/455 final; Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind punerea în aplicare a acordurilor comerciale ale UE 1 ianuarie 2019 – 31 decembrie 2019, COM/2020/705 final.

iar Uniunea Europeană și-a asumat doar angajamente internaționale limitate (AAP sau ALS) în acest domeniu.

2. NEGOCIERI PLURILATERALE ȘI MULTILATERALE

2.1. ACORDUL OMC PRIVIND ACHIZIȚIILE PUBLICE (AAP)

AAP reprezintă, până în prezent, singurul acord obligatoriu din punct de vedere juridic al OMC care abordează achizițiile publice. Acesta este un tratat plurilateral administrat de Comitetul privind achizițiile publice („Comitetul AAP”).

În prezent, 21 de membri ai OMC sunt părți la AAP, inclusiv Uniunea Europeană și statele sale membre, care sunt considerate o singură parte. AAP revizuit a fost semnat la 30 martie 2012 și a intrat în vigoare la 6 aprilie 2014⁸. AAP revizuit prevede deschiderea în continuare a piețelor achizițiilor publice ale părților la AAP.

2.1.1. AAP revizuit

Părțile la AAP au finalizat o revizuire completă atât a textului AAP, cât și a angajamentelor privind accesul pe piață asumate în temeiul acestuia. AAP revizuit prevede un nivel mai ridicat de claritate și de transparență și garantează egalitatea de tratament în cadrul procedurilor de achiziții publice între furnizorii, bunurile și serviciile originare din statele care sunt părți la AAP.

AAP revizuit cuprinde două părți: a) un text juridic cu norme referitoare la principii și proceduri, pe care entitățile contractante ale părților la AAP trebuie să le aplice și b) listele privind acoperirea aplicabile fiecărei părți („anexele la apendicele I”). Listele privind acoperirea aplicabile părților la AAP sunt împărțite în șapte anexe care se referă la entități guvernamentale centrale, entități guvernamentale subcentrale, alte entități⁹, bunuri, servicii, servicii de construcții și note generale. Aceste anexe stabilesc măsura în care achizițiile de bunuri și servicii (inclusiv servicii de construcții) de către diferitele entități contractante dintr-o anumită parte la AAP sunt deschise participării operatorilor economici originari din celelalte părți la AAP. Atunci când aceste entități contractante sunt vizate de anexa unei părți la AAP, acestea trebuie să aplice normele prevăzute în AAP revizuit pentru achizițiile de bunuri și servicii.

Angajamentul de a continua negocierile este consacrat în AAP revizuit. Astfel cum se prevede la articolul XXII alineatul (7) din AAP revizuit, părțile la AAP trebuie să poarte negocieri suplimentare în vederea îmbunătățirii AAP, a reducerii și eliminării progresive a măsurilor discriminatorii și a realizării unei extinderi cât mai ample a domeniului său de aplicare în rândul părților, pe bază de reciprocitate.

Domeniul de aplicare nu este uniform, măsura în care atribuirea contractelor de achiziții publice în sectorul utilităților este deschisă concurenței din partea operatorilor economici ai părților la AAP

⁸ Articolul XXIV alineatul (9) din versiunea anterioară a AAP (AAP 1994, semnat la 15 aprilie 1994 și intrat în vigoare la 1 ianuarie 1996) a permis părților să modifice acordul, având în vedere, printre altele, experiența dobândită în punerea sa în aplicare. La 15 decembrie 2011, părțile la AAP 1994 au ajuns la un acord politic, la nivel ministerial, cu privire la rezultatele negocierilor respective. Respectivul acord politic a fost confirmat prin adoptarea de către Comitetul AAP, la 30 martie 2012, a deciziei privind rezultatele negocierilor. Prin decizia respectivă, care include Protocolul de modificare a Acordului privind achizițiile publice („protocolul”), părțile la AAP 1994 au autentificat textul protocolului și l-au deschis spre acceptare. Consiliul a aprobat, în numele Uniunii Europene, Protocolul de modificare a Acordului privind achizițiile publice. (2014/115/UE: Decizia Consiliului din 2 decembrie 2013 privind încheierea Protocolului de modificare a Acordului privind achizițiile publice).

⁹ Entități care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice.

variază de la o țară la alta, iar domeniul de aplicare face obiectul unor excluderi și al unor restricții pe bază de reciprocitate.

2.1.2. Prezentare generală a sferei de acoperire actuale în cadrul AAP revizuit

Renegocierea AAP a condus la o extindere flexibilă și cu succes a angajamentelor părților privind accesul pe piață, pe baza principiului reciprocității. Potrivit Secretariatului OMC, completările la accesul pe piață ar conduce la câștiguri anuale estimate de 80 până la 100 de miliarde USD în ceea ce privește oportunitățile de acces pe piață pentru întreprinderile părților¹⁰.

Completările la acoperirea pieței de către entități și bunuri, servicii și servicii de construcții, care sunt incluse în listele privind acoperirea aplicabilă părților la AAP revizuit, reprezintă, în general, noi oportunități de acces pe piață pentru operatorii economici din UE.

Deschiderea pieței UE în temeiul AAP este cea mai cuprinzătoare. În cazurile în care părțile la AAP prevăd un acces limitat pe piață, Uniunea Europeană urmărește să asigure reciprocitatea prin introducerea unor rezerve privind acoperirea pieței sale, astfel încât să se asigure reciprocitatea limitărilor în ceea ce privește acoperirea piețelor altor părți. De exemplu, astfel de rezerve se aplică SUA, Canadei, Japoniei, Coreei, Australiei și Noii Zeelande. Majoritatea rezervelor se referă la sectoarele utilităților publice (și anume, energie electrică, apă potabilă, porturi și căi ferate), în care acoperirea altor părți este mai redusă decât acoperirea UE.

2.1.3. Aderarea unor noi state membre

Uniunea Europeană a sprijinit aderarea de noi membri la AAP și va continua să facă acest lucru pentru a deschide în continuare piețele de achiziții publice în țările terțe. Participarea la AAP a crescut continuu în ultimii ani. Acest fapt a dus la o extindere suplimentară a acoperirii pieței, inclusiv pentru atribuirea contractelor de achiziții publice în sectorul utilităților.

De la raportul precedent, Uniunea Europeană a continuat să se extindă, crescând nivelul de acoperire al UE prevăzut în temeiul AAP. La 1 iulie 2013, Croația a aderat la Uniunea Europeană. În consecință, oferta AAP pentru Uniunea Europeană a fost extinsă pentru a include Croația începând cu 1 iulie 2013. Modificările propuse de UE la apendicele UE au fost adoptate de Comitetul privind achizițiile publice în cadrul reuniunii sale oficiale din 27 iunie 2013¹¹.

2.1.3.1. Armenia

Armenia a introdus cererea de aderare la AAP în septembrie 2009. Ulterior, Armenia a prezentat o ofertă revizuită în aprilie 2010 și o ofertă finală în septembrie 2010. În august 2011, Armenia și-a depus instrumentul de aderare, în urma unei decizii a Comitetului AAP. AAP 1994 a intrat în vigoare pentru Armenia la 15 septembrie 2011. Armenia a ratificat, de asemenea, AAP revizuit, care a intrat în vigoare pentru Armenia la 6 iunie 2015.

Angajamentele Armeniei în temeiul AAP revizuit includ atribuirea contractelor de achiziții publice în sectorul utilităților. Pragurile au fost stabilite la 400 000 DST¹² pentru bunuri, 400 000 DST pentru servicii și 5 000 000 DST pentru servicii din sectorul construcțiilor.

¹⁰ Raportul directorului general la cea de a Opta Conferință Ministerială a OMC, WT/MIN(11)/5, 18 noiembrie 2011.

¹¹ GPA/118, din data de 27 iunie 2013.

¹² Drepturi speciale de tragere.

2.1.3.2. Muntenegru

Muntenegru a introdus cererea de aderare la AAP în octombrie 2013 și și-a prezentat oferta inițială în noiembrie 2013. Muntenegru și-a prezentat a doua ofertă revizuită în iunie 2014 și, ulterior, oferta finală în iulie 2014. În octombrie 2014, Comitetul AAP a adoptat o decizie prin care a invitat Muntenegru să adere la AAP. În urma depunerii instrumentului de aderare, AAP revizuit a intrat în vigoare pentru Muntenegru la 15 iulie 2015.

Muntenegru acordă părților la AAP acces la achiziții pentru toate entitățile în domeniul utilităților care își desfășoară activitatea în aceleași sectoare (și anume, sectorul apei potabile, al energiei electrice, al aeroporturilor, al porturilor, al transportului urban și al căilor ferate), astfel cum se prevede de către Uniunea Europeană, și aplică aceleași restricții bazate pe reciprocitate ca cele aplicate de Uniunea Europeană față de celelalte părți la AAP. Pragurile au fost stabilite la 400 000 DST pentru bunuri, 400 000 DST pentru servicii și 5 000 000 DST pentru servicii din sectorul construcțiilor.

2.1.3.3. Noua Zeelandă

Noua Zeelandă a introdus cererea de aderare la AAP în septembrie 2012. Noua Zeelandă și-a prezentat oferta finală în iulie 2014. În octombrie 2014, Comitetul AAP a adoptat o decizie privind aderarea Noii Zeelande la AAP revizuit. În urma depunerii unui instrument de aderare, AAP revizuit a intrat în vigoare pentru Noua Zeelandă în august 2015.

Angajamentele asumate de Noua Zeelandă în temeiul AAP revizuit includ, în anexa privind „alte entități”, patru întreprinderi deținute de stat care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice precum sectorul serviciilor aeriene, al serviciilor meteorologice, al căilor ferate și al energiei electrice (Airways Corporation of New Zealand Limited, Meteorological Service of New Zealand Limited, KiwiRail Holdings Limited și Transpower New Zealand Limited). Pragurile au fost stabilite la 400 000 DST pentru bunuri, 400 000 DST pentru servicii și 5 000 000 DST pentru servicii din sectorul construcțiilor.

2.1.3.4. Ucraina

Ucraina a introdus cererea de aderare la AAP în decembrie 2012. Aceasta și-a prezentat oferta finală în iunie 2015. În noiembrie 2015, Comitetul AAP a adoptat o decizie privind aderarea Ucrainei la AAP revizuit. În urma depunerii unui instrument de aderare, AAP revizuit a intrat în vigoare pentru Ucraina la 18 mai 2016.

Ucraina oferă acoperire pentru un număr mare de sectoare de utilități publice și prevede o listă orientativă a entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice, urmând o abordare bazată pe definiție. Ucraina exclude achizițiile de la întreprinderi afiliate sau asociații în participațiune. Pragurile au fost stabilite la 400 000 DST pentru bunuri, 400 000 DST pentru servicii și 5 000 000 DST pentru servicii din sectorul construcțiilor.

2.1.3.5. Republica Moldova

În ianuarie 2002, Republica Moldova a introdus cererea de aderare la AAP. Republica Moldova și-a prezentat oferta finală în mai 2015. În septembrie 2015, Comitetul AAP a adoptat o decizie privind aderarea Moldovei. În urma depunerii instrumentului de aderare, AAP revizuit a intrat în vigoare pentru Republica Moldova la 14 iulie 2016.

Republica Moldova oferă acces la achiziții tuturor entităților calificate drept autorități contractante în temeiul legislației naționale, care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice, cum ar fi sectorul apei potabile, al energiei electrice și/sau energiei termice (producție, transport sau distribuție), al instalațiilor portuare sau al terminalelor, al instalațiilor aeroportuare, al transportului urban și al transportului feroviar. Este inclusă o listă orientativă a entităților. Nu sunt specificate rezerve. Pragurile au fost stabilite la 400 000 DST pentru bunuri, 400 000 DST pentru servicii și 5 000 000 DST pentru servicii din sectorul construcțiilor. Cu toate acestea, pragurile pentru bunuri și servicii au făcut obiectul unei perioade de tranziție de doi ani¹³.

2.1.3.6. Australia

În iunie 2015, Australia a introdus cererea de aderare la AAP. Aceasta a prezentat oferte revizuite în septembrie 2016 și iunie 2017 și oferta finală în martie 2018. Negocierile privind aderarea Australiei la AAP revizuit s-au încheiat, iar în octombrie 2018 Comitetul AAP a adoptat o decizie privind aderarea Australiei la AAP revizuit. În urma depunerii unui instrument de aderare, AAP revizuit a intrat în vigoare pentru Australia la 5 mai 2019.

Serviciile de utilități, căile ferate și alte sectoare legate de transport (cum ar fi construcțiile de drumuri și porturile) intră sub responsabilitatea statelor și teritoriilor Australiei. În ceea ce privește entitățile enumerate pentru Australian Capital Territory (Teritoriul capitalei australiene), AAP revizuit nu acoperă achizițiile de servicii de utilități. Pragurile au fost stabilite la 355 000 DST pentru bunuri, 355 000 DST pentru servicii și 5 000 000 DST pentru servicii din sectorul construcțiilor. Întreprinderile publice din Australia care par a fi comparabile cu întreprinderile publice din UE pe care Uniunea Europeană le oferă pentru achiziții publice dacă își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice precum sectorul apei, al energiei electrice, al porturilor și aeroporturilor, al transportului urban și al căilor ferate (abordare bazată pe definiție) nu sunt acoperite pentru sectoarele utilităților publice.

2.1.3.7. Regatul Unit

În cursul perioadei de tranziție prevăzute în Acordul de retragere dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit¹⁴ (1 februarie 2020-31 decembrie 2020), Regatul Unit a continuat să intre sub incidența AAP revizuit în calitate de stat membru al UE. Ca urmare a expirării acestei perioade de tranziție, la 1 ianuarie 2021, Regatul Unit a aderat la AAP revizuit în calitate de parte de sine stătătoare. Oferta finală a Regatului Unit în cadrul AAP reproduce clauzele actualei liste de angajamente a UE în temeiul AAP revizuit, în măsura în care acesta se aplică Regatului Unit, inclusiv pentru sectoarele utilităților publice¹⁵.

2.1.3.8. Aderări aflate pe lista de așteptare

În prezent, 11 membri ai OMC se află oficial în curs de aderare (Republica Albania, Republica Federativă a Braziliei, Republica Populară Chineză, Georgia, Regatul Hașemit al Iordaniei, Republica

¹³ În primul an de la aderare, pragurile pentru bunuri și servicii au fost stabilite la 600 000 DST, iar în al doilea an după aderare, acestea au fost stabilite la 500 000 DST. De la începutul celui de-al treilea an de la aderare, pragurile au fost stabilite la 400 000 DST.

¹⁴ Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, JO L 29, 31.1.2020, p. 7 („Acordul de retragere”).

¹⁵ În anexa 3 („Alte entități”), oferta finală a Regatului Unit prevede acoperirea pentru entitățile contractante care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților, reproducând lista Uniunii. Listele orientative ale entităților care fac obiectul ofertei finale a Regatului Unit în cadrul AAP rămân identice cu ale Regatului Unit din lista aplicabilă Uniunii.

Kazahstan, Republica Kârgâzstan, Republica Macedonia de Nord, Sultanatul Oman, Federația Rusă, Republica Tadjikistan). Cu toate acestea, în prezent nu există nicio activitate legată de procesul de aderare a Albaniei, Georgiei, Iordaniei sau Omanului. Alte patru state membre ale OMC și-au asumat, în protocoalele de aderare la OMC, angajamente de inițiere a aderării la AAP revizuit. Acestea sunt Republica Islamică Afganistan, Mongolia, Regatul Arabiei Saudite și Republica Seychelles.

2.2. Acordul General privind Comerțul cu Servicii (GATS) al OMC

Articolul XIII alineatul (2) din GATS prevede o clauză de rendez-vous potrivit căreia „negocieri multilaterale privind achizițiile publice de servicii vizate de prezentul Acord vor avea loc într-un termen de doi ani de la data intrării în vigoare a Acordului OMC.”

Pe baza acestui mandat, care se referă în mare măsură la atribuirea contractelor de achiziții publice de către orice entitate contractantă (și care, prin urmare, nu se limitează la furnizorii de utilități), Uniunea Europeană a formulat propuneri concrete pentru a include o anexă privind achizițiile publice de servicii în Acordul plurilateral privind comerțul cu servicii (TiSA) în curs de negociere. Cu toate acestea, negocierile referitoare la TiSA, cu privire la care Consiliul și Parlamentul au fost informate în mod corespunzător, nu au fost încheiate până în acest moment și sunt în prezent suspendate.

3. ACORDURI ALE UE CARE CUPRIND CAPITOLE PRIVIND ACHIZIȚIILE PUBLICE

3.1. Spațiul Economic European (SEE)

Articolul 65 din Acordul privind SEE și anexa XVI la acesta prevăd că dispozițiile Directivei privind utilitățile publice se aplică în țările AELS. Norvegia, Liechtenstein și Islanda continuă să ofere întreprinderilor din Uniune acces la contractele lor de achiziții publice în sectorul utilităților, propunând o acoperire care corespunde domeniului de aplicare al Directivei privind utilitățile publice.

Ultima extindere a UE a avut loc la 1 iulie 2013, prin aderarea Croației la Uniunea Europeană. O țară care devine membră a Uniunii Europene trebuie, de asemenea, să depună o cerere pentru a deveni parte la Acordul privind SEE¹⁶. Acordul privind participarea Republicii Croația la Spațiul Economic European („Acordul privind extinderea SEE”) și cele trei acorduri conexe¹⁷ au fost semnate la 11 aprilie 2014. Acordul privind extinderea SEE se aplică cu titlu provizoriu de la 12 aprilie 2014.

3.2. Acordul bilateral cu Elveția

UE și Elveția au o relație de lungă durată în domeniul achizițiilor publice în calitate de părți la AAP și la un acord bilateral privind anumite aspecte ale achizițiilor publice, încheiat în 1999. În cadrul AAP, relația UE-Elveția a fost reglementată de AAP din 1994 până la 31 decembrie 2020. În ceea ce privește utilitățile, angajamentele Elveției asumate în cadrul AAP din 1994 au vizat numai autoritățile publice și întreprinderile publice din următoarele sectoare: apă, energie electrică, sisteme de transport public (în interiorul orașelor), aeroporturi și porturi interne. La 1 ianuarie 2021, Elveția a aderat la AAP revizuit¹⁸, în temeiul căruia va include în acoperire și serviciile poștale, în anexa 3.

¹⁶ Articolul 128 din Acordul privind Spațiul Economic European.

¹⁷ Acordul privind participarea Republicii Croația la Spațiul Economic European și trei acorduri conexe, JO L 170, 11.6.2014, p. 5-48.

¹⁸ AAP din 2012 a intrat în vigoare pentru Elveția la 1 ianuarie 2021. La aceeași dată, AAP din 2012 a înlocuit AAP din 1994.

Acordul bilateral privind achizițiile publice¹⁹ completează angajamentele asumate de Elveția și de UE în cadrul AAP. Acesta depășește cadrul AAP prin faptul că UE și Elveția își acordă reciproc acces la contracte de achiziții publice, care depășesc pragul stabilit, pentru bunuri, lucrări și servicii încheiate atât de către entitățile publice (autorități publice și întreprinderi publice), cât și de către entitățile private care prestează servicii publice operând în temeiul unor drepturi speciale sau exclusive în domeniul telecomunicațiilor, al căilor ferate, al gazelor, al energiei termice, al petrolului, al cărbunelui și al altor combustibili solizi, precum și de către entitățile private care prestează servicii publice operând în temeiul unor drepturi speciale sau exclusive în sectorul energiei electrice, al apei potabile, al porturilor maritime sau fluviale, al aeroporturilor și al transporturilor urbane.

3.3. Capitele privind achizițiile publice în acordurile de stabilizare și de asociere din politica de extindere a UE

Acordurile de stabilizare și de asociere („ASA”) fac parte din procesul de stabilizare și de asociere al UE. De la lansarea acestui proces, Uniunea Europeană a încheiat treptat ASA bilaterale, inclusiv angajamente comerciale cu fiecare dintre partenerii din Balcanii de Vest:

- Albania (intrat în vigoare în 2009),
- Macedonia de Nord (intrat în vigoare în 2004),
- Muntenegru (intrat în vigoare în 2010),
- Serbia (intrat în vigoare în 2013),
- Bosnia și Herțegovina (intrat în vigoare în 2015) și
- Kosovo* (intrat în vigoare în 2016)²⁰.

Dat fiind că scopul ASA este acela de a sprijini partenerii din Balcanii de Vest care doresc să se asocieze în vederea dezvoltării capacității de a adopta și implementa legislația europeană, angajamentele reciproce sunt în general fondate pe o bază asimetrică.

Acesta este și cazul dispozițiilor relevante privind achizițiile publice. Odată cu intrarea în vigoare a ASA, operatorilor economici ai țării semnatară, fie că sunt stabiliți sau nu în Uniunea Europeană, li se acordă accesul la procedurile de atribuire a contractelor în Uniunea Europeană în temeiul normelor UE privind achizițiile publice. Acest lucru este valabil și în cazul contractelor din sectoarele utilităților publice, odată ce țara semnatară a adoptat legislația prin care sunt transpuse normele UE în acest domeniu.

Operatorilor economici din UE stabiliți în țara semnatară li se acordă accesul la procedurile de atribuire a contractelor în țara respectivă, bucurându-se de un tratament la fel de favorabil ca și cel de care beneficiază întreprinderile naționale la momentul intrării în vigoare a acordului.

Operatorilor economici din UE care nu sunt stabiliți în țara semnatară li se acordă accesul la procedurile de atribuire a contractelor în țara respectivă, bucurându-se de un tratament la fel de

¹⁹ Acordul dintre Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană privind anumite aspecte ale contractelor de achiziții publice, JO L 114, 30.4.2002, p. 430-467.

²⁰ Albania, Republica Macedonia de Nord, Muntenegru și Serbia sunt țări candidate implicate în procesul de aderare la UE. Bosnia și Herțegovina și Kosovo* sunt țări potențial candidate implicate în procesul de aderare la UE.

* Această denumire nu aduce atingere pozițiilor privind statutul și este conformă cu RCONU 1244/1999, precum și cu Avizul CIJ privind Declarația de independență a Kosovo.

favorabil ca și cel de care beneficiază întreprinderile naționale din țara respectivă, într-un anumit număr de ani de la intrarea în vigoare a fiecărui acord.

3.4. Capitele privind achizițiile publice în acordurile din cadrul politicii de vecinătate

3.4.1. Ucraina, Moldova, Georgia

În cadrul acordurilor de asociere mai ample, Ucraina, Moldova și Georgia au semnat acorduri cu UE pentru instituirea unei zone de liber schimb aprofundate și cuprinzătoare.

O astfel de zonă de liber schimb aprofundată și cuprinzătoare este legată de procesul mai amplu de apropiere legislativă. Subiectul achizițiilor publice este deosebit de important în acest context: cele trei țări au convenit să pună în aplicare, într-o anumită perioadă de tranziție și conform unui calendar detaliat, aproape toată legislația UE privind achizițiile publice, ca și cum ar face parte din UE. Prin urmare, în cele din urmă, legislația celor trei țări privind atribuirea contractelor de achiziții publice în sectorul utilităților se va baza pe standardele stabilite prin Directiva 2014/25/UE.

3.4.2. Armenia

Relațiile comerciale bilaterale dintre UE și Armenia sunt reglementate printr-un acord de parteneriat cuprinzător și consolidat. Negocierile pentru acord s-au încheiat în februarie 2017. Acesta este aplicat cu titlu provizoriu începând din iunie 2018. Noul acord înlocuiește Acordul de parteneriat și cooperare din 1999.

Întrucât Armenia a oferit deja o acoperire foarte cuprinzătoare în cadrul AAP, singura caracteristică suplimentară a capitolului bilateral este aceea că oferă clarificări cu privire la acoperirea în ceea ce privește concesiunile de lucrări. Aceasta se aplică tuturor entităților vizate, inclusiv furnizorilor de utilități.

3.5. Alte acorduri ale UE cu angajamente în materie de achiziții publice

3.5.1. Comunitatea Andină (Columbia, Peru și Ecuador)

UE a încheiat un acord comercial cuprinzător cu Columbia și Peru, care se aplică cu titlu provizoriu, pentru Peru, de la 1 martie 2013 și, pentru Columbia, de la 1 august 2013.

Protocolul de aderare a Ecuadorului a fost semnat în noiembrie 2016 și se aplică cu titlu provizoriu de la 1 ianuarie 2017.

În ceea ce privește utilitățile publice, în anexa la acordul comercial privind „alte entități”, Peru a oferit acoperire entităților care își desfășoară activitatea în sectorul energiei, al apei, al aeroporturilor și al serviciilor poștale, pentru achiziții care depășesc pragurile care sunt identice pentru entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele utilităților publice, astfel cum sunt oferite de UE.

Columbia a enumerat entitățile din sectorul achizițiilor publice la nivel central și a revizuit acoperirea entităților la nivel subcentral (Decizia 1/2017 a Comitetului pentru comerț) și, în anexa privind „alte entități”, a enumerat o serie de entități independente care își desfășoară activitatea în diverse domenii. UE și-a exprimat preocuparea cu privire la faptul că furnizorilor din UE nu li se acordă tratament

național în unele contracte de achiziții publice la nivel subcentral, în special în domeniul utilităților. Discuțiile tehnice continuă în vederea găsirii unei soluții reciproc acceptabile²¹.

În anexa la Protocolul său de aderare, Ecuadorul oferă acoperire în cazul achizițiilor efectuate de o serie de întreprinderi publice care își desfășoară activitatea în sectorul energiei, al telecomunicațiilor, al serviciilor poștale, al transporturilor (inclusiv căi ferate), al apei și al canalizării.

3.5.2. Canada

Noul acord comercial dintre UE și Canada („CETA”) a intrat în vigoare cu titlu provizoriu la 21 septembrie 2017. Capitolul privind achizițiile cuprinde noi angajamente importante privind accesul pe piață pentru ambele părți.

În sectoarele utilităților publice, majoritatea furnizorilor de utilități deținuti de stat din Canada își desfășoară activitatea în calitate de „Crown Corporations”, și anume întreprinderi de stat care își desfășoară activitatea în condiții de concurență deplină cu guvernul. Prin angajamentul privind achizițiile publice ale majorității acestor *Crown Corporations*, CETA marchează un progres istoric în ceea ce privește acordarea de acces nediscriminatoriu la achizițiile publice ale furnizorilor canadieni de energie electrică, transport feroviar și pe căi navigabile, transport local, precum și producția, distribuția și furnizarea de apă potabilă și gaze ofertanților din UE. O listă detaliată a entităților canadiene în cauză se regăsește în anexele 19-1, 19-2 și 19-3 la CETA.

3.5.3. America Centrală

UE și America Centrală au semnat un acord de asociere; pilonul său comercial este aplicat cu titlu provizoriu de la 1 august 2013 statelor Honduras, Nicaragua și Panama, de la 1 octombrie 2013 statelor Costa Rica și Salvador și de la 1 decembrie 2013 Guatemalei.

În sectoarele utilităților publice, sunt relevante următoarele angajamente privind accesul pe piață:

- Costa Rica a acoperit entități din sectoarele transporturilor, energiei, apei și energiei electrice;
- Guatemala a acoperit entități din sectorul telecomunicațiilor și al porturilor;
- Nicaragua a acoperit entități din sectoarele serviciilor poștale, energiei, apei și canalizării;
- Panama a acoperit entități din sectoarele energiei electrice, transportului, apei și canalizării;
- Honduras a acoperit o autoritate portuară.

3.5.4. Irak

Acordul de parteneriat și cooperare UE-Irak se aplică cu titlu provizoriu de la 1 august 2012. În sectoarele utilităților, Irakul reflectă angajamentele UE în ceea ce privește apa, energia electrică, transporturile și energia.

3.5.5. Japonia

Acordul de parteneriat economic (APE) între UE și Japonia a intrat în vigoare la 1 februarie 2019. În ceea ce privește achizițiile publice, UE a obținut un acces mai bun la contractele scoase la licitație în Japonia atât de guvernul central, cât și de autoritățile regionale și locale. Referitor la utilități, sunt notabile următoarele îmbunătățiri:

²¹ Raportul privind punerea în aplicare a acordurilor comerciale ale UE, din 12 noiembrie 2020, și documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește raportul, disponibile la adresa: <https://trade.ec.europa.eu>.

Căi ferate: Una dintre prioritățile UE în cadrul negocierilor a fost asigurarea unui acces mai bun la piața japoneză a echipamentelor și infrastructurilor feroviare. Japonia a fost în mare parte de acord să ofere acest acces prin acordarea în mod explicit a accesului la achizițiile de bunuri și servicii pentru siguranța operațională a transportului de călători. De la 1 februarie 2020, așa-numita clauză privind siguranța operațională din AAP, deși rămâne în vigoare, nu se aplică ofertanților din UE, deoarece acești ofertanți se pot baza pe acordul bilateral.

Japonia a convenit, de asemenea, asupra unui schimb de scrisori privind căile ferate, care să conecteze de ALS cooperarea actuală în domeniul căilor ferate între cele două părți. Această cooperare include „Dialogul industrial feroviar” și „Grupul de experți tehnici în domeniul căilor ferate”.

În ceea ce privește celelalte utilități, Japonia a convenit să acorde accesul ofertanților din UE la licitații pentru distribuția energiei electrice (29 de entități). În plus, Japonia a convenit să acorde furnizorilor din UE acces nediscriminatoriu la piețele de achiziții publice din 48 de orașe cu o populație de aproximativ 300 000 de locuitori. Aceste orașe reprezintă aproximativ 15 % din populația Japoniei. Acest lucru este important în contextul prezentului raport, deoarece majoritatea companiilor de utilități din Japonia sunt gestionate la nivel municipal.

3.5.6. *Kazahstan*

Acordul de parteneriat și cooperare consolidat dintre UE și Kazahstan, semnat în decembrie 2015, aplicat cu titlu provizoriu de la 1 mai 2016 și în vigoare de la 1 martie 2020, este primul caz de acord comercial nepreferențial care include un capitol cuprinzător privind achizițiile publice cu angajamente reciproce privind accesul pe piață. Aceste angajamente privind accesul pe piață nu acoperă atribuirea contractelor de achiziții publice în sectorul vizat de Directiva 2014/25/UE.

3.5.7. *Coreea de Sud*

UE și Coreea au o relație de lungă durată în domeniul achizițiilor publice, în calitate de părți la AAP. Relația a fost reconfirmată prin includerea majorității normelor AAP, precum și a angajamentelor acestora asumate în cadrul AAP (inclusiv modificările ulterioare ale acestora) în ALS, care a fost aplicat cu titlu provizoriu din iulie 2011 (și a fost ratificat în mod oficial în decembrie 2015). Din ianuarie 2016, AAP revizuit este aplicabil între UE și Coreea.

În sectoarele utilităților publice, Coreea s-a angajat să acorde întreprinderilor din UE accesul la contractele de achiziții ale entităților care își desfășoară activitatea în sectoarele energiei, apei, energiei electrice, transportului local și căilor ferate, inclusiv sectorul căilor ferate de mare viteză (de la intrarea în vigoare a AAP revizuit).

3.5.8. *Singapore*

UE și Singapore au semnat un acord comercial la 19 octombrie 2018. În urma aprobării Parlamentului European la 13 februarie 2019 și a deciziei Consiliului privind încheierea acestui acord la 8 noiembrie 2019, ALS a intrat în vigoare la 21 noiembrie 2019. În cadrul acordului comercial, capitolul privind atribuirea contractelor de achiziții publice conține dispoziții în materie de achiziții publice bazate pe AAP. Singapore și UE sunt părți la AAP. În acordul comercial, atât UE, cât și Singapore și-au depășit angajamentele asumate în cadrul OMC privind achizițiile publice.

În ceea ce privește utilitățile, Singapore a oferit mai multe deschideri decât în AAP, deoarece a deschis achizițiile publice pentru anumite utilități, cum ar fi energia (Autoritatea pentru Piața Energiei) și a

inclus entități contractante suplimentare, de exemplu entități publice care își desfășoară activitatea în sectorul aeroporturilor și al transportului local.

3.5.9. Vietnam

Uniunea Europeană și Vietnam au semnat un acord comercial și un acord privind protejarea investițiilor la 30 iunie 2019. Acordul comercial a fost încheiat de Consiliu la 30 martie 2020 și a intrat în vigoare la 1 august 2020.

Acordul oferă oportunități pentru sporirea schimburilor comerciale și pentru sprijinirea creării de locuri de muncă și a creșterii economice de ambele părți prin deschiderea piețelor de servicii și achiziții publice. Întreprinderile din UE vor avea un acces mai bun la piețele achizițiilor publice din Vietnam decât întreprinderile din orice altă țară. Capitolul privind achizițiile publice din acordul comercial cuprinde dispoziții privind achizițiile publice bazate pe principiile AAP ale nediscriminării, transparenței și echității în procedurile de achiziții.

În ceea ce privește acoperirea pentru accesul pe piață în sectoarele utilităților publice, în anexa la acord privind „alte entități”, Vietnam enumeră 42 de entități, inclusiv entitățile care își desfășoară activitatea în sectorul feroviar (Vietnam Railways) și în cel al energiei electrice (Vietnam Electricity). UE prevede angajamente reciproce față de Vietnam, deschizând accesul la două dintre sectoarele utilităților publice pe care le acoperă în temeiul AAP: energia electrică și căile ferate.

3.5.10. Regatul Unit

La 24 decembrie 2020, Uniunea Europeană și Regatul Unit au încheiat un acord comercial și de cooperare (TCA)²², care a început să se aplice cu titlu provizoriu la 1 ianuarie 2021.

Acordul conține unele dintre cele mai ambițioase dispoziții privind achizițiile publice care au fost încheiate vreodată de UE, depășind angajamentele asumate în cadrul AAP. Acesta prevede norme privind utilizarea mijloacelor electronice în cadrul achizițiilor publice, publicarea electronică a anunțurilor, considerații de mediu, sociale și de muncă, precum și proceduri de contestare la nivel național. Uniunea Europeană și Regatul Unit și-au extins acoperirea privind accesul reciproc pe piață dincolo de AAP, adăugând următoarele: sectorul distribuției de gaze și energie termică; entități private care prestează servicii publice cu drepturi speciale și exclusive și o serie de servicii suplimentare în sectorul hotelier, al telecomunicațiilor, imobiliar, al educației, precum și în alte sectoare de activitate.

Acordul prevede, de asemenea, nediscriminarea întreprinderilor din UE stabilite în Regatul Unit (și invers) pentru orice achiziții publice (și anume, inclusiv achizițiile publice sub pragurile AAP/TCA și achizițiile publice nereglementate).

4. NEGOCIERI BILATERALE ÎN CURS ȘI ACORDURI CARE NU AU FOST ÎNCĂ SEMNATE

Negocieri privind acordurile comerciale, toate vizând includerea unor capitole privind achizițiile publice, sunt în curs de desfășurare cu: Australia, Azerbaidjan, Chile, Indonezia, Kârgâzstan, Noua Zeelandă și Uzbekistan.

²² Acord comercial și de cooperare între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, pe de altă parte, JO L 444, 31.12.2020, p. 14.

UE și Mercosur au ajuns la un acord de principiu (în ceea ce privește partea privind schimburile comerciale din acordul de asociere) la 28 iunie 2019. UE și Mexic au ajuns la un acord de principiu la 21 aprilie 2018, care a fost completat de acordul privind achizițiile publice la nivel subcentral încheiat în aprilie 2020.

5. CONCLUZII

Uniunea Europeană sprijină de mulți ani deschiderea piețelor de achiziții publice prin eliminarea barierelor.

În acest context, Uniunea Europeană continuă să sprijine aderarea unor noi membri la AAP, care rămâne instrumentul esențial pentru deschiderea piețelor internaționale de achiziții publice în cadrul OMC. În paralel, Uniunea Europeană continuă să negocieze și să pună în aplicare acorduri comerciale bilaterale și regionale ambițioase. Aceste eforturi la nivel multilateral și bilateral vor permite întreprinderilor din Uniune să beneficieze de oportunități suplimentare, inclusiv în sectoarele utilităților publice, bazate pe transparență, tratament național și nediscriminare.